

Sygn. akt I CK 813/04

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 czerwca 2005 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tadeusz Wiśniewski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Tadeusz Żyźnowski

SSA Andrzej Struzik

Protokolant Anna Matura

w sprawie z powództwa Powiatu L.

przeciwko Skarbowi Państwa - Ministrowi Gospodarki i Pracy

o zapłatę,

po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Cywilnej w dniu 28 czerwca 2005 r., kasacji strony pozwanej od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 25 marca 2004 r., sygn. akt I ACa (...),

zmienia zaskarżony wyrok w zakresie uwzględniającym powództwo i orzekającym o kosztach postępowania przed Sądami pierwszej i drugiej instancji (pkt I i II) w ten sposób, że apelację strony powodowej oddala i zasądza od strony powodowej na rzecz strony pozwanej kwotę 2 700 (dwa tysiące siedemset) zł z tytułu kosztów postępowania kasacyjnego.

Uzasadnienie

Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 25 marca 2004 r. w wyniku apelacji strony powodowej od wyroku Sądu Okręgowego w W. z dnia 27 maja 2003 r., którym oddalono

jej powództwo wytoczone przeciwko stronie pozwanej, początkowo Krajowemu Urzędowi Pracy, a następnie Skarbowi Państwa – Ministrowi Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej, o zasądzenie - po ograniczeniu powództwa w toku sprawy - kwoty 162.051,69 zł tytułem odsetek od kwoty 722.664 zł, stanowiącej środki Funduszu Pracy, które przekazane zostały stronie powodowej z opóźnieniem.

Stosownie do zaakceptowanych przez Sąd Apelacyjny ustaleń Sądu Okręgowego, Prezes Krajowego Urzędu Pracy jako dysponent Funduszu Pracy – zgodnie z ustawą z dnia 14 grudnia 1994 r. o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu (Dz. U. z 1997 r. Nr 25, poz. 128 ze zm.; powoływana dalej jako „ustawa z.p.b.”) – przekazywał stronie powodowej, według ustalonego algorytmu, środki finansowe na przeciwdziałanie bezrobociu. Wobec zaległości w wypłacie tych środków - należnych w 2000 r. - strona powodowa wystąpiła do Sądu Okręgowego w W. z żądaniem ich zapłaty. W toku procesu strona pozwana przekazała zaległą należność i w tym zakresie, wobec częściowego cofnięcia pozwu, postępowanie przed Sądem pierwszej instancji zostało prawomocnie umorzone.

Sąd drugiej instancji, mając na względzie art. 52 pkt 1 i art. 55 ust. 1 pkt 4a ustawy z dnia 14 grudnia 1994 r. o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu, art. 9 pkt 7 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego w latach 1999 - 2001 (Dz. U. Nr 150, poz. 983 ze zm.) i art. 167 ust. 2 i 3 Konstytucji RP, uznał, że roszczenie z tytułu odsetek jest co do swej zasady usprawiedliwione i w konsekwencji na podstawie art. 481 § 1 k.c. zasądził dochodzoną kwotę.

Kasacja strony pozwanej oparta została na podstawie naruszenia prawa materialnego, mianowicie art. 481 § 1 k.c. i art. 9 pkt 7 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o dochodach w latach 1999 – 2000 przez ich zastosowanie oraz art. 52 ust. 2 i art. 57 ust.1 pkt 25 ustawy z dnia 14 grudnia 1994 r. o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu przez ich niezastosowanie. Skarżąca podniosła, że zgodnie z art. 52 ust. 2 ustawy z.p.b, odsetki za nieterminowe regulowanie zobowiązań finansowych z Funduszu Pracy, którego jedynym dysponentem był Prezes Krajowego Urzędu Pracy, mogą być zapłacone wyłącznie ze środków tego Funduszu, a nie z budżetu samorządu powiatowego. Strona powodowa nie może zatem domagać się odsetek i traktować je jako dochód powiatu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Na wstępie należy zaznaczyć, że objęta wyrokiem sytuacja miała miejsce w roku 2000, a zatem pod rządem ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o dochodach

jednostek samorządu terytorialnego w latach 1999 i 2000 (Dz. U. Nr 150, poz. 983 ze zm.). Z ówczesnie obowiązujących przepisów ustawy z dnia 14 grudnia 1994 r. o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu w wersji obowiązującej w roku 2000 wynikało natomiast, że dysponentem Funduszu Pracy był Prezes Krajowego Urzędu Pracy (art. 52 ust. 2). Zgodnie z kolei z ustawą o dochodach jednostek samorządu terytorialnego w latach 1999 – 2000, dochodami powiatu mogły być zarówno dotacje z funduszy celowych (art. 9 pkt 3), jak też odsetki czy to od nieterminowo przekazywanych należności stanowiących dochody powiatu (art. 9 pkt 7), czy też od środków finansowych powiatu gromadzonych na rachunkach bankowych (art. 8 pkt 7). Podkreślić też należy, że również z ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (tekst jedn.: Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1592 ze zm.; powoływana dalej jako „ustawa o samorządzie powiatowym”) wynika, że dochodami powiatu mogły być m.in. dotacje z państwowych funduszy celowych (art. 56 ust. 2 pkt 3). Sąd Apelacyjny mając na względzie taki stan prawny przyjął, że tym samym powództwo Powiatu L. o zasądzenie odsetek z tytułu opóźnionego przekazania środków Funduszu Pracy zasługiwało na uwzględnienie. Stanowisko to nie jest jednak trafne. Przede wszystkim dlatego, że charakter dotacji z funduszy celowych nie jest i nie był jednolity. Istnieje bowiem wiele rodzajów tych dotacji, przy czym przysługują one na różne cele i przekazywane są przez różne organy.

Jeżeli chodzi o omawiane zagadnienie z punktu widzenia przepisów ustawy z.p.b. w wersji obowiązującej w roku 2000, to należy podkreślić, że wynikało z niej wyraźnie, iż dysponentem Funduszu Pracy był Prezes Krajowego Urzędu Pracy (art. 52 ust. 2). Fundusz ten był państwowym funduszem celowym (art. 52 ust. 1), a jego dochodami – w myśl art. 55 ustawy z.p.b. były m.in. pochodzące z różnych źródeł obowiązkowe składki, dotacje budżetu państwa i odsetki od jego środków pozostających na rachunkach bankowych Krajowego Urzędu Pracy oraz samorządów województw i powiatów. Wyszczególnienie wśród nich m. in. odsetek od środków pozostających na rachunkach powiatów oznacza, że skoro odsetki te stanowiły źródło przychodów Funduszu, to tym samym nie mogły one powiększać dochodów powiatów. Sytuacja kształtowała się zatem odmiennie niż, przykładowo, w wypadku przekazywania powiatom – przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych - na wyodrębniony rachunek środków pieniężnych na podstawie art. 48 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 123, poz. 776 ze zm.) z przeznaczeniem na realizację

zadań określonych w tej ustawie (zob. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 17 października 2001 r., III CZP 51/01, OSNCP 2002, nr 4, poz. 47).

Zwrócić należy poza tym uwagę że stosownie do art. 57 ust. 1 pkt 25 ustawy z.p.b., środki Funduszu Pracy przeznaczane były także na finansowanie odsetek za nieterminowe regulowanie zobowiązań finansowych z tego Funduszu. Finansowanie tych odsetek nie obciążało więc – przynajmniej w ostatecznym wyniku - budżetów samorządów powiatowych.

Przytoczone przepisy ustawy z.p.b. wskazują, że aczkolwiek Prezes Krajowego Urzędu Pracy przekazywał samorządom województw i powiatom na wyodrębniony rachunek środki Funduszu Pracy na finansowanie zadań realizowanych w danym województwie (art. 57a ust. 1 tejże ustawy), to jednakże, jak to trafnie podniesiono w kasacji, środków tych w żadnym razie nie można zaliczać do dochodów powiatu, o których mowa w art. 56 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym oraz w art. 8 i 9 ustawy o dochodach w latach 1999 – 2000. Wszak odsetki od środków Funduszu Pracy pozostających na rachunkach bankowych samorządów powiatów, jak to podkreślono wyżej, stanowiły dochód tego Funduszu.

Wobec tego, że środki pieniężne przekazywane powiatowi z Funduszu Pracy przez Prezesa Krajowego Urzędu Pracy nie stanowiły dochodu powiatu, to siłą rzeczy należy przyjąć, że stronie powodowej nie przysługiwało na podstawie art. 481 § 1 k.c. roszczenie o odsetki za opóźnione przekazanie tych środków. W przeciwnym wypadku dochodziłoby do absurdalnej sytuacji, gdyż odsetki z tego tytułu wprawdzie pokrywane byłyby ze środków Funduszu Pracy, a następnie powiększałyby zasoby pieniężne tegoż Funduszu.

Z przedstawionych powodów Sąd Najwyższy zmienił zaskarżony wyrok i orzekł, jak w sentencji (art. 393¹⁵ k.p.c.).